AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 95 CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, APRIL 24TH, 1933 LETO XXXV.—VOL. XXXV.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

V Slovenskem Narodnem Domu v Brooklynu, New York, so včeraj priredili pravljično igro s petjem, katero je priredila slovenska mladina pod vodstvom g. Antona Šublja.

Društvo Slovenski Dom, št. 86 SNPJ v Chicagi, je praznovalo preteklo soboto 25-letnico svojega obstoja.

Letna konferenca Jugoslovanske bratske federacije se vrši danes v Chicagi. Delegatov Hrvatske Bratske Zajednice letos ni, zastopani so pa delegati Jugoslovanske Katoliške Jednote.

Sorodniki v Waukeganu, Ill., iščejo rojaka Frank Divjaka, ki je živel tam pred 10. leti. Divjak je star nekako 33 let, meri 5 čevljev sedem palcev in tehta nekako 170 funtov.

V Powhatan Point, Ohio, je umrla rojakinja Jennie Magdič, stara 32 let in doma iz Višnje gore. V Ameriki je bivala 13 let, je razporočena in zapušča tri male otroke in sestro. Ranjka je bila članica SNPJ in civilno pokopana.

Kdo ve za rojaka Joe Golf, ki je pred 14. leti delal v okolici Forest City, Pa. Doma je iz Žubne, občina Veliki Gaber pri Litiji. Star mora biti okoli 67 let. V starem kraju ima edino hčer, ki poizveduje po očetu radi lastninskih pravic. V Ameriki je bival Golf 20 let, in že 14 let ni pisal ničesar domov.

—o—

Naši novi državljani

V petek, 21. aprila, se je vršilo zaslišanje na zvezni sodniji v Clevelandu za pridobitev ameriškega državljanstva. Pri tem so sledeči naši ljudje dobili ameriško državljanstvo: Karla Trebec, Mike Brezina, Jennie Skočaj, Paul Caga, Louis Evekovič, Louis Koman, Vojo Bozekovich, Frank Jazbec, Agnes Henigman, Marta Bostič, Joseph Kralj, Tom Reskovec, Johana Vičič, Frank Canaki, Primož Sraj, Jos. Barle, Mihael Čič, Katarina Lučič, skupaj 18 novih naših državljanov. Zadnjič izkazanih 32, danes 18, vseh skupaj v letošnjem letu 50. Vsem novim našim državljanom prav iskrene čestitke!

—o—

Siamska dvojčka

Preteklo soboto sta bila v bolnici sv. Ane rojena siamska dvojčka, dva dečka, ki sta bila skupaj zraščena na prsih. Dvojčka sta živela 15 minut. Kot so se izjavili zdravniki, če bi dvojčka živela, bi ju bilo nemogoče razdružiti potom operacije, ne da bi pri tem umrla. Pri tem se omenja originalna siamska dvojčka, ki sta bila rojena leta 1811 v Bangkok, Siam. Ta dvojčka sta živela do leta 1874 in sta postala bogata, ko sta se kazala radovednim ljudem po svetu. Tudi poročila sta se in sicer vzela dve sestri. Eden teh dvojčkov, Ing, je imel pet otrok, Čang pa celo šest.

Sod eksplodiral

Ko sta včeraj Otto in Edward Ina, 1764 E. 32nd St. nastavljala nov sod za pivo, je sod nenadoma eksplodiral. Pokrov soda je zadel Otona Ina v glavo, da ima prebito lobanjo in bo zgubil tudi pogled na enem očesu.

Rev. Černe odpotoval

Rev. Father Černe, slovenski župnik v Sheboygan, Wisconsin, je odpotoval iz Clevelanda v Rome City, Indiana, kjer se nahaja radi zdravja.

Nemci in Francozi kritizirajo Roosevelta, ker je dovolil padec dolarja

Paris, 22. aprila. Ameriški dolar se prodaja danes v Franciji za 23.75 frankov, dočim je bila bivša stalna cena 25.70 frankov. Pariške banke so pa plačevale danes 24 frankov in 25 centimov za ameriški dolar. Francosko časopisje piše v ostrem tonu glede koraka, ki ga je podvzel predsednik Roosevelt, ko je dovolil padec dolarju. "L'Information piše: "Tako barantanje z dolarjem nikakor ni dostojno. O dolarju se ne more trditi več, da je še vreden zlata. Toda ali je dolar v resnici zlat denar? Danes imamo dvojne vrste dolar. Eden je dolar na zlati podlagi, kakor ga rabijo ameriške banke, drugi dolar ima pa za podlago papir, in ta je namenjen za svetovno trgovino. Ta dvoličnost nikakor ne more dolgo trajati. Na vsak način je usoda ameriškega dolarja v bodočnosti jako dvomljiva." Obenem se poroča iz Berlina, da je odredba predsednika Roosevelta glede padca dolarja, povzročila v nemških finančnih krogih splošno zmešnjavo. Nemško časopisje povdarja, da Roosevelt še sam ne ve, kaj bi ukrenil, medtem je pa njegov nastop povzročil splošno zmešnjavo po svetu. "Kaj so pravzaprav nameni Roosevelta," piše neki časopis, "ne moremo uganiti, toda dobro pa vemo, da je padec ameriškega dolarja povzročil silno škodo svetovni trgovini."

—o—

Premoženje na papirju

New York, 22. aprila. Lastniki delnic in vrednostnih papirjev so tekom zadnjega tedna postali bogatejši za $8,000,000,000, seveda zaenkrat samo na papirju. Vrednostni papirji, s katerimi je samo newyorška borza poslovala, so se zvišali v vrednosti $4,000,000,000.

—o—

Mladenka umrla

V soboto dopoldne je preminula po en teden trajajoči bolezni Ella D. Shimrak, hči odlične in širom Amerike poznane hrvatske družine John Shimrakove, 3241 St. Clair Ave. S smrtjo nadebudne, prej vedno zdrave hčerke Elle, je zadela Shimrakovo družino velika žalost. Ranjka je bila stara šele 22 let. Mladenka ni bila prej nikdar bolna, bila je pa v veliko pomoč staršem, ki so v njej zgubili svoje najdražje. Poleg očeta in matere zapušča še brata Ivana in dve sestri, Mary in Annie. Pogreb ranjke se vrši v torek zjutraj pod vodstvom A. Grdina in Sinovi. Užaljenim staršem in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje!

Smrtna kosa

V Lakeside bolnici je umrl George Zabukovec, star 52 let, doma iz fare Kopaj na Dolenjskem. V Ameriki je bival 32 let. Tu zapušča več sorodnikov. Pogreb ranjkega se vrši v torek zjutraj ob 9. uri iz Frank Zakrajšek pogrebnega zavoda na 1105 Norwood Road. Naj bo ranjkemu hladna ameriška zemlja!

Bo inženir

V Columbus se je vrnil na vseučiliške študije mladi Anthony Jerman, sin družine Mr. in Mrs. Anton Jerman, 663 E. 180th St. Mladi Jerman študira za inženirja.

* Danes je bil sprejet Joseph Daniels, ameriški poslanik, od predsednika Mehike.

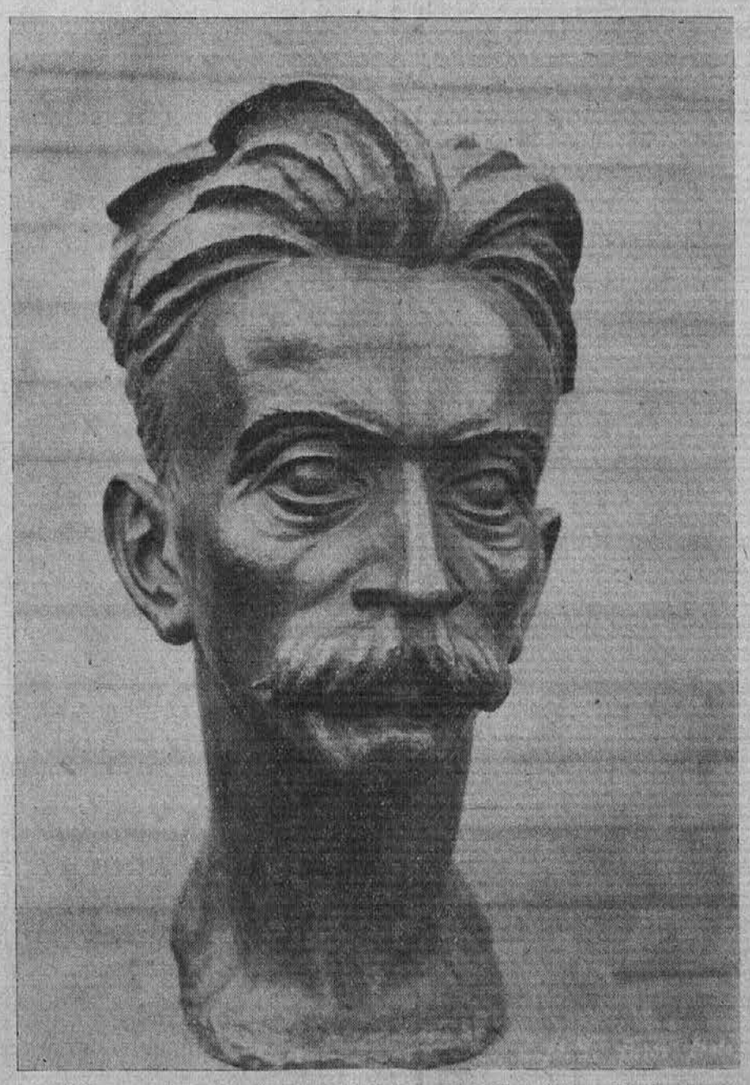

Slika predstavlja fotografični posnetek kipa Ivana Cankarja, našega največjega slovenskega pisatelja in prijatelja priprostega ljudstva. Pokojni ženij gotovo ni mislil, ko ga je avstrijska vlada tekom vojne vrgla v ječo, kjer je moral žalostno umreti, da bo v letu 1933 metropola slovenskih naselbin v Ameriki, Cleveland, postavila njegov kip na častno mesto v Kulturnem vrtu, kjer bo poleg ženijev drugih narodov, katerih kipi so postavljeni v istem parku, pričal Slovencem v Ameriki, pa tudi Amerikancem, da smo Slovenci—po zaslugi Cankarja in enakih mož—visoko kulturen narod. Prostor za jugoslovanski kulturni vrt v Clevelandu je podarila mestna vlada v Clevelandu, kip našega Cankarja pa je darilo mestne občine ljubljanske. Krasna ameriško-slovenska kombinacija!

Predsednik Roosevelt je bil prisiljen znižati ceno ameriškega dolarja

Washington, 22. aprila. Cena dolarju se je morala znižati, sicer se vlada ne bi mogla podati na resno delo, da se zniža brezposelnost. Poleg tega je vzrok inflacije denarja in začasne opustitve zlatega standarda, sledeč: 1. Vlada sama je znižala svoje stroške za skoro $2,000,000,000 na leto. In tekom meseca marca je začasno "zamrznilo" do $5,000,000,000 v raznih ameriških bankah. Drugič: tujezemske države so začele skrajno nevarno tekmovati tako v industriji kot v trgovini z Zedinjenimi državami. Evropa je naredila koncentriran naskok na ameriško trgovino in obrt, in da ni Roosevelt pravočasno direktno in indirektno znižal vrednost dolarja, bi bila Amerika potisnjena na četrto ali peto mesto, kar se tiče mednarodne trgovine. Tretjič: treba bo dati podporo posameznim državam za brezposelne, treba bo začeti z javnimi deli in pomoč pri likvidiranju raznih bank. Vladna obljuba, da se bo začelo z velikimi javnimi deli, dosedaj še ni prav nič vplivala na industrije.

—o—

Denar v Detroitu

Iz Detroita se poroča, da bosta tam odprli danes dve banki, ki sta bili zaprti od 14. februarja. Vsaka banka bo takoj izplačala, kdor tako zahteva, 30 odstotkov vlog. Obe banki imati $131,000,000 pripravljenih. Ostali odstotki pridejo pozneje na vrsto.

Poslanec Boić napaden

V soboto večer se je podal državni poslanec Mr. Wm. Boyd-Boić na povabilo nekega hrvatskega društva v Youngstown, kjer je prisostvoval zabavi. Pri omenjeni zabavi so pa komunisti priredili rabuko in dejansko napadli Mr. Boića s steklenicami in baseball kolmi. Boić je seveda močan kot medved in se jih ne boji deset ali dvajset, toda kot nam je pripovedoval, so se znali komunisti zavarovati na ta način, da so imeli pred seboj ženske, katerih Boić seveda ni mogel udariti. Boić sam jih je premetal nekaj okoli sebe, obenem pa je dobil s steklenico močan udarec na glavo, tako da je včeraj pri koncertu v S. N. Domu, kjer je bil slavnostni govornik, prišel z močno obvezano glavo na oder. Kot se nam poroča je policija v Youngstownu več vročekrvnih napadalcev prijela in aretirala.

—o—

Mici ni pela

Pozno v soboto večer je dobila Mrs. Mici Grdina telefonsko poročilo iz Oglesby, Ill., da je njena mama hipoma nevarno zbolela. Mici se je podala takoj v Illinois, in tako je odpadel njen nastop na včerajšnjem slovenskem radio programu, katerega smo se že tako veselili. Nadomestoval jo je s svojim baritonom Mr. Louis Grdina.

Frankie Doljak

Mladi Slovenec Frankie Doljak, ki je prej igral z Detroit baseball teamom, igra sedaj v Toledo, Ohio, z ondotnim baseball teamom.

Kongres je sprejel postavo, da se podari denar brezposelnim v državah

Washington, 22. aprila. Po jako nemirni seji je poslanska zbornica včeraj končno odobrila predlog senatorja Wagnerja, da podeli vlada Zedinjenih držav posameznim državam $500,000,000 za odpomoč brezposelnim. Tozadevna debata je bila ostra, toda končno je poslanska zbornica odglasovala z 331 glasovi proti 42, da se podeli podpora. Predlog je šel sedaj v senat, kjer so že prej nekaj enakega potrdili, in bo tudi v senatu sedaj enak predlog potrjen. Pri debati o predlogu se je šlo za to, ali naj se denar državam posodi ali podari. Republikanci so zahtevali, de se denar posodi, toda demokrati niso odnehali od zahteve, da se denar podari. Zvezna vlada bo dala $500,000,000 posamezne države pa morajo spraviti skupaj $100,000,000, tako da bo za brezposelne vsega skupaj $600,000,000 na razpolago. Ustanovi se tudi zvezna pomožna komisija, ki bo upravljala ta sklad. Komisijo imenuje predsednik. Denar da R. F. C.

—o—

Mr. Sterbenz govori

Mr. Fred Sterbenz, urednik za tujezemske zadeve pri časopisu "The Cleveland Press" bo govoril o položaju v Evropi, zlasti ki se nanaša na Jugoslavijo, pri prihodnjem sestanku Jugoslav University Club. Sestanek se vrši v torek v rednih prostorih. Mr. Sterbenz je odličen poznavalec razmer v Evropi.

Evropa je hotela izkoristiti Ameriko, kar je Roosevelt preprečil

Rochester, New York, 22. aprila. Henry T. Rainey, predsednik poslanske zbornice kongresa, se je na zboru trgovske zbornice v tem mestu izjavil, da je bila Amerika na robu, da pade komunizmu v naročje, ko je nastopil Roosevelt in začel s svojim novim gradbenim programom. Ameriko so zadnje čase tujezemski diplomati izkoriščali do skrajnosti. Rainey je izjavil: "Danes imamo bilijone več dolarjev v prometu kot smo jih imeli v letu 1929. Navadnemu človeku se zdi, da inflacija dolarja torej ni potrebna. Toda v šestih tednih bo inflacija popolna. Oni, ki so danes dolžniki, absolutno potrebujejo inflacijo, in čim več je bo, toliko boljše bo za dolžnike. In dolžnik je danes skoro sleherni ameriški državljan. Dolgovi se morajo plačati, in inflacija bo povzročila, da bodo dolžniki lahko plačali takoj, ko se bo naredila tozadevna postava. Nemogoče je prodajati farmarjem njih farme na javni dražbi in malim lastnikom hiš njih posestva. Dobili bi revolucijo od Pennsylvanije do zapada, ako bi se prodajala zemljišča in posestva še naprej. Kako se znebiti dolgov? Z inflacijo, ki je pod kontrolo vlade. Amerika je zadnje čase postala žrtev tujezemskih držav, ki so kupičile zlato, ko so prodajale nam svoje blago za zlati dolar. Predsednik Roosevelt je to z eno samo besedo preprečil, ko je ustavil pošiljanje zlata v Evropo.

—o—

Nocoj je shod

Danes zvečer se vrši v Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair Ave. zborovanje, jako važno zborovanje, ki ima dvojni pomen. Prvič, vrši se shod posestnikov in lastnikov domov. Drugič shod se vrši tudi radi onih, ki dobivajo podporo od dobrodelne družbe. Zastopniki organizacije v korist malim posestnikom, kot tudi zastopniki dobrodelnih družb bodo nocoj navzoči. Poročali bodo o svojem delovanju in o dosedaj doseženih uspehih. Gotovo bo to zanimiv in koristen shod za vse one, ki so prizadeti, tako za one, ki lastujejo domove kot za druge, ki nimajo svojega stanovanja. Vas prijazno vabi — Odbor.

—o—

300,000 kupcev

Preteklo soboto so bile vse trgovine v mestu natlačeno polne. Kakih trideset večjih trgovin je imelo izredne razprodaje, in kdor je videl te ljudi, kako so se drenjali, da kupujejo blago, ta bi mislil, da živimo v času največje prosperitete. Računa se, da je tekom petka in soboto obiskalo nič manj kot 300,000 oseb razne trgovine. V teh dveh dnevih je dobilo 6,000 prodajalcev in prodajalk delo. Računa se, da so ljudje pokupili za okroglo $6,000,000 blaga. In vse to povzročijo oglasi. V naši naselbini je pa vse mirno, dočim denar hodi k — tujcu!

Zapiranje ob sredah

Tekom mesecev maja, junija, julija in avgusta bo urad "Ameriške Domovine" zaprt vsako sredo popoldne ob 2. uri.

Rojak imenovan

Mr. Jos. Turkovich iz 76. ceste je bil imenovan za poslovodjo Taylor krojačnice na 103. cesti in St. Clair Ave.

Predsednik in MacDonald se ves dan posvetujeta o denarnem vprašanju

Washington, 23. aprila. Predsednik Roosevelt in premier MacDonald sta se danes ves dan posvetovala glede denarnega vprašanja. Posvetovanje se je vršilo vpričo več ekspertov. Celo popoldne, ko je MacDonald spremljal Roosevelta pri izletu po Potomac reki, sta oba moža govorila o valuti. Zvečer ob 9. uri je bil nov sestanek, in MacDonald in Roosevelt sta govorila do polnoči. Gre se za to, da se dolarju kot angleškemu denarju podeli trajna vrednost v gotovi visočini. Toda kaj končnega ni bilo sklenjenega, ker se je treba posvetovati še s francoskim delegatom Herriot, ki je tudi dospel v Washington, toda še ni bil sprejet od predsednika. Angleži bi radi videli, da se vrednost angleškega funta določi na $3.50, dočim je Roosevelt predlagal $4.00. Vrednost dolarja bi se določila na 85 centov. Poleg denarne valute sta oba moža govorila tudi o mednarodni trgovini, kako bi jo bilo mogoče oživeti. Poroča se, da sta se Roosevelt in MacDonald strinjala v vsem, toda podrobnosti niso še za javnost. Danes ob 11. uri bo konferenca v uradu državnega tajnika, popoldne ob 3:30 pa se nadaljujejo pogajanja v Beli hiši.

—o—

Sijajen koncert

Včeraj so imeli Hrvati v Clevelandu, pa tudi lepo število Slovencev sijajno priliko slišati koncert prve vrste, katerega so priredili po vsej Ameriki poznani "Balkan Mountain Men." Koncert, ki se je vršil v Slovenskem Narodnem Domu, je bil sijajno obiskan. Nad 1000 ljudi je prisostvovalo koncertu. Navzoče je pozdravil župan Ray T. Miller, ki je žel ogromno ploskanje, nadalje je govoril Mr. Butković, predsednik H. B. Zajednice in Mr. Wm. M. Boyd-Boić, državni poslanec. Kar se pa tiče petja in sviranja od strani "Balkan Mountain Men," pa je bila prava naslada poslušati. "Balkan Mountain Men" so redno prideljeni National Broadcasting družbi, in se njih petje in sviranje razpošilja po vsej Ameriki in Kanadi. Tudi v nedeljo dopoldne so nastopili na WTAM radio postaji. Poleg hrvatskih pesmic so zapeli nekaj sijajnih slovenskih popevk.

—o—

Mladenič umrl

Po tridnevni mučni bolezni je preminul v bolnici sv. Aleša mladi, komaj 16 let stari Louis Jam. Ranjki zapušča žalujoče starše Andrej in Frances Jam, dva brata Franka in Josepha, sestro Frances. Bil je član društva "Slava" št. 173 SNPJ. Pogreb ranjkega se vrši v torek ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na 9515 Elizabeth Ave., pod vodstvom Louis L. Ferfolia. Žalujoči družini izrekamo naše iskreno sožalje!

Paradiž za ribe

Naš poznani rojak, Mr. Ivan Cedilnik, je lastnik najlepšega akvariuma za ribe v mestu. Mr. Cedilnik ima svoje prostore na 107. cesti in St. Clair Ave. Če je na svetu kje kaka riba, ki je pripravna za domači akvarij, jo prav gotovo dobite pri Mr. Cedilniku. Pred njegovim izložbenim oknom se dnevno mudi stotine ljudi, ki opazujejo ribice pri njih igranju v vodi.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00; četrt leta $1.75
Za Evropo, celo leto $8.00; pol leta $4.00; za četrt leta $2.50
Posamezna številka 3 cente

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 95, Mon., Apr. 24th, 1933

Anglija in Rusija

Sir Herbert Samuel

*

V Veliki Britaniji obstojajo glede na razmerje do Rusije tri glavne struje; od teh sta dve zelo majhni, tretja pa obsega veliko večino naroda.

Ena šola gleda na sovjetski sistem z grozo, njegovo nasilje jo odbija, njegovi napadi na vero in na ukoreninjene pojme o družini se ji zde odvratni in zgraža se nad zatiranjem svobodne misli in dela. Ta šola veruje, da je komunistični industrijski načrt obsojen na neuspeh in da je zelo škodljiv interesom delavstva, ki služijo samo za pretvezo politiki boljševikov. Na mogočno oboroževanje Rusije gleda z velikim nezaupanjem in z nejevoljo obsoja komunistično propagando, ki jo Moskva podžiga v britskem imperiju in drugod po svetu. Ta del javnega mnenja celo zahteva, naj se Velika Britanija odreče vsakim stikom z Rusijo in prekine z njo tudi vse trgovske in diplomatske odnošaje. Vendarpa ni mnogo takih, ki zastopajo te ekstremistične nazore.

Na nasprotni strani so zopet ljudje, ki smatrajo sovjetski poskus za edino luč v tmini našega sodobja, in mu žele uspeha. Prepričani so, da so neugodni opisi Rusije sad pretiravanja; primer Rusije se mora posnemati in njen industrijski sistem prevzeti kolikor mogoče brzo in popolno. Vendar tudi ljudje teh nazorov predstavljajo samo zelo majhen del angleškega naroda.

Med tema dvema skupinama stoji velikanska množica angleškega naroda. Narod sicer z velikim zanimanjem zasleduje pojav, ki ga je smatrati za enega največjih poskusov človeštva, vendar odločno obsoja pošiljanje sredstev iz Moskve v podporo politične propagande v Veliki Britaniji, Indiji in drugih delih britskega imperija. Tudi ga odbijajo teroristične metode, s katerimi se drži sovjetski sistem na površju, in pa brezobzirne kazni, ki jih nalagajo za vsako najmanjšo napako v industrijski obnovi. Istočasno pa tudi občuduje konstruktivno delo, velike uspehe v industriji, razvoj poljedelstva, skrb za zdravstvo in za vzgojo mladine.

Glede trgovskih in diplomatskih odnošajev je dolgo časa prevladovalo mnenje, da ni angleška zadeva, če je v ruskem sistemu polno stvari, ki jih narod ne odobrava. Vsak narod odloča sam o svojih zadevah. Anglija je trgovala s caristično Rusijo, čeprav so ji bili njen politični sistem in njene upravne metode nevšečni. Zato tudi nimajo nobenega razloga, odbijati trgovine s Sovjetsko Rusijo, ako njene metode niso simpatične.

Daljnji zapletljaji so nastali iz sporazuma na konferenci v Ottawi, sklenjenega med Veliko Britanijo in njenimi dominioni. Na angleško vlado so pritiskali Kanadci, naj da kanadski vladi posebne prednosti za njeno lesno industrijo, ki bi šle na škodo ruskega lesa. Določbe obstoječe rusko-angleške trgovske pogodbe ne bi dopuščale takih sklepov. Zato je bilo treba odpovedati obstoječo pogodbo in skleniti novo. Sedanja angleška vlada se je kljub ugovorom liberalne in delavske stranke vdala kanadskemu pritisku in je odpovedala rusko trgovinsko pogodbo na šest mesecev. Nova pogajanja so se ravnokar začela. To pa ni oviralo angleških uvoznikov lesa, da se ne bi tudi to leto pogodili za velike množine ruskega lesa, ki ga zahteva angleška trgovina.

Vsem tem neprijetnostim se je sedaj pridružila še aretacija več znanih Angležev, ki so zastopali v Rusiji eno največjih angleških električnih tvrdk in so sedaj obtoženi, da so skušali onemogočiti obratovanje novih ruskih električnih naprav. Ker ves svet pozna sovjetsko preko sodstvo, je ta dogodek povzročil največje razburjenje.

Tako gledam na položaj jaz. Skušal sem objektivno in nepristransko orisati dejstva. Angleška liberalna stranka se je vedno trudila za dobre odnošaje z Rusijo in za razvoj medsebojne trgovine. Ruski trg se lahko hitro razširi in lahko nudi važen izhod za angleške industrijske predmete, kar bi odpomoglo angleški brezposelnosti. V zameno bi prav radi kupili ruska živila, ki jih rabimo za našo prehrano. Mislim, da bi bilo treba vse te stvari razpravljati ne s političnega, temveč s trgovskega stališča. Ravno tako tudi dovoljenje industrijskih kreditov. Žal, pa vidimo v postopanju komunistične propagande, v zavračanju upravičenih finančnih zahtev in v samovoljnem zapiranju angleških državljanov zelo resne ovire za trgovske in politične odnošaje. Kako bo Rusija rešila svoje notranje probleme, je njena. ne angleška zadeva. Upirali bi se vsakemu vmešavanju. Toda v interesu miru in prijateljstva med narodi bi zelo priporočali, da zavzamejo sovjeti popustljivejše stališče v navedenih zadevah, kar bi gotovo našlo v Angliji dober odziv.

(Jutro.)

—o—

Bolje je biti kladivo kakor nakovalo.

*

Človek živi lahko v hiši, ne da bi bil arhitekt.

*

Z zlatom obložen osel je bolj spoštovan kakor pa lep konj s tovornim sedlom.

*

Toda osel ostane osel, čeprav je z zlatom otvorjen.

*

Osli oves tovorijo, konji ga pa zobljejo.

*

Častitljiva brada ni bila še nikoli dokaz velikih modrijanov.

D O P I S I

PISMO IZ BRAZILIJE

Sao Paulo, 25. marca 1933.— Sao Paulo je veliko mesto, katero šteje milijon prebivalev. V mestu se ljudje preživljajo z obrtjo, industrijo in trgovino, na deželi pa s poljedelstvom oziroma s kavnim pridelkom. Sao Paulo je industrijsko mesto, kot nobeno drugo v Južni Ameriki. Številno delavstvo bi tu moralo imeti svoje organizacije, svoje podporne in bolniške blagajne itd, pa nima ničesar, prav ničesar, nikakih pravic in se ne more nikamor pritožiti za krivico, ki mu jih gospodar dnevno naklada. Razen velikih mest, Brazilija ne pozna urnika. V Sao Paulo je običaj delati devet ur dnevno, dočim je na deželi — na fazendah — ura sonce in luna. Od mraka do mraka mora delavska para se potiti na pekočem soncu, da kopiči bogastvo velekapitalista-fazenderja in kar je najbolj sramotno, brez gotovega zaslužka. Delavstvo, kot rečeno, je v Braziliji brez vsake zaščite; gospodar zapodi svojega služabnika, fabrika svojega delavca ali zidarski podjetnik svojega zidarja ob vsaki uri, brez vsake bojazni, da to ni storil človeško ali da bi ga kdo za tak postopek kaznoval.

V tej neznosni depresiji in nezaposlenosti, katero danes preživljamo, je izkoriščanje še podvojeno, tako da z eno besedo rečeno: se zasluži le za trdi kruh. N. pr. zidarji so pred tremi leti dobivali na uro 1$700 do 2$000 (brazilski milrajzi), dočim danes prejemajo 1$000 do 1$300. To je zelo nizka plača. Da bi se čitatelj bolj na naš zaslužek in plačo razumel, mu tolmačim na sledeči primer: zgoraj navedena plača bi znesla s skromnim življenjem in stiskanjem (tudi na želodcu), $60,000 prihranka na mesec ali za en par finih čevljev ali 15 litrov piva. Če bi si torej ubogi delavec privoščil pol litra piva na dan, bi si ne mogel kupiti niti najpotrebnejšega oblačila. Toda moj zgornji račun je napravljen brez vstevši oblačila, katero mora vsak človek imeti; vzet je iz samskega življenja. Kakšno življenje pa morajo imeti tisti, ki imajo tri ali več nedoraslih otrok? Brez dvoma vlada v družinah pomanjkanje in tudi dolg. Če bi pa še všteli v račun dneve ko dežuje, potem imamo jasno sliko pred seboj, da delavec v Braziliji je res velik suženj, je usmiljenja vreden in da je prisiljen delati zgolj za skorjo kruha.

In Brazilija je bogata dežela, ima razvito in bogato industrijo, ima ogromde nasade kave, katere posedujejo milijonarji, to je ogromne fazende, katerih plošče merijo nad 100 kvadratnih kilometrov vsaka. Za lansko revolucijo, katera je trajala tri mesece, so se potrošile ogromne vsote denarja, s katerim bi lahko nasitili vse bedne in lačne brezposelne in druge revne ljudi. Z milijoni denarja, ki je šel v moritveno orožje in druge vojne namene, bi se lahko dvignilo tisoče stavb . . .

In vsi milijoni so bili vrženi v zrak brez vsakega pomena. Revolucija se je popolnoma ponesrečila. Kapital pa je po revoluciji stisnil in zapečatil bogate blagajne in pravi in hoče s tem pokazati braziljskemu narodu kakor tudi inozemcem, da sedanje naše bede (delavskega in revnega sloja) je kriv dr. Vargas, provizorični predsednik republike.

Slovenci, ki smo se naselili semkaj povečini pred 5 — 8 leti, to je bilo takrat, ko ni bilo v Braziliji nikjer zadosti delavskih sil in katere so tudi primerno plačali, nismo nič na boljšem, kot ostali delavci. Če je kdo imel kaj prihranka iz prejšnjih let, je v teh slabih časih že izčrpano. Sedaj se borimo za svoje življenje le od danes do jutri, tudi našega obstanka in blagostanja ne vidimo. Prav malo rojakov poznam, niti pet ne, da bi si ustanovili svoje lastne domove ali svojo malo hišico, vsi drugi smo brez lastne strehe, brez svoje zemlje in mnogi tudi brez — žene. Postarali se bomo, ostali bomo "strici." Mogoče na stara leta se bomo vrnili v našo ljubo domovino, kjer bomo zopet tujci in ne bomo imeli kam svoje glave položiti. . .

Taka je tujina, tako je naše imigrantsko življenje.

Franjo Cotič.

—o—

Na delo, državljani

Cleveland (Collinwood), O.— Pri naši najboljši volji in čakanju boljših razmer, nam gre naše delo prepočasi do cilja, katerega si želimo. Posvetujejo se posamezni člani in prizadevamo si potom skupnih klubovih sej, kako spraviti skupaj Slovence in Slovenke v močne demokratske postojanke, da tako pokažemo svojo volivno moč v vseh ozirih, kjer jo potrebuje naš slovenski narod in ravno tako drugorodci, kadar se potegujejo za javne urade in službe. Zato je bil sprejet in potrjen sklep skupne seje obeh demokratskih klubov, da vsi, ki se vpišejo v klub do 2. maja 1933 in plačajo članarino 25c, imajo s tem vplačane za celo leto vse prispevke. Isto velja za vse že vpisane člane in članice, če plačajo do omenjenega dne. Zato se je vse, kar je zavednega slovenskega naroda, živečega v 32. vardi zavzelo, da gre neumorno na delo in poišče vse državljane in iste vpiše in organizira v močne demokratske klube. Le na ta način bomo prišli do naših pravic in veljave, katere moramo biti deležni kot upoštevan slovenski narod.

Zato apeliram na vse zavedne državljane, da se sleherni vpiše in plača nizko pristopnino, ko jih obiščejo člani demokratskih klubov. Vsak državljan in državljanka naj postane član in članica slovenskega demokratskega kluba v 32. vardi.

Skupna slovenska kluba priredita 27. aprila jako zanimivo card party v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Vstopnina je samo 25 centov in za to se bo vsak navzoč naigral, naplesal, poleg tega bo pa deležen dobrega prigrizka. Zato se vljudno vabi vse zavedne Slovence, naj sežejo po vstopnicah za omenjeni večer, ker znano je vsem, kateri se je že udeležil naših prireditev, da prekašajo vse druge. Godba bo prvovrstna, tako da bomo zopet pozabili za par ur na to strašno depresijo.

Zapisnikarica.

Vesti iz domovine

—Med spanjem se je zadušil. V pijanosti se je zadušil Poldi Pipovšek, po domače Kosov Polde, iz Petrovč. V nedeljo se je že zgodaj zjutraj skoro do nezavesti napil in se v takem stanju napotil spat v listje pod kozolcem g. Teržana v Petrovčah. Alkohol je moral precej hudo delovati, ker se je v spanju močno premetaval, pri čemer se mu je v odprta usta natrosilo listje, ki mu je ušlo v sapnik, kar ga je zadušilo.

—Tragična smrt upokojenca. V petek dopoldne je postal žrtev nesreče 68letni Anton Mard, upokojeni kurjač nekdanje steklarne v Zagorju. Zjutraj je na svoji njivici postavljal kole za fižol in ko mu jih je zmanjkalo, je odšel na hrib Rigel in tam nasekal nekaj količev. Na precej strmem skalnatem hribu pa se mu je sprožilo kamenje pod nogami in skotalil se je kakih 40 metrov navzdol.

—Premožen mlinar je beračil. Te dni se je neki premožen dolenjski kmet in mlinar peljal s svojim vozom in konjem kot siromak prosit po vaseh milodarov v živilih. Usmiljeni kmetje, pri katerih je znal primerno trkati na dobra srca, so mu dajali precej živil, ki jih je nalagal na voz. Pri tem poslu ga je zalotilo orožništvo. Možak pa je trdil, da je živila le nakupoval. Ugotovilo se je, da je prijeti prosjak precej trden posestnik in mlinar, ki ima tudi prihranke.

—Dolenjska roparska družba pod ključem. Po napornem šestdnevnem zasledovanju razbojnikov, ki so v noči od 23. da 24. marca oropali posestnico Marijo Femčevo in izvršili vlom pri posestniku Francu Jakliču v Veliki Bučni vasi in v zidanico posestnika Franca Kosa iz Jablane, na svojem povratku pa še rop pri posestniku Francu Papežu v Ždinji vasi, se je orožnikom posrečilo izslediti in poloviti razbojniško tolpo, ki šteje pet oseb. Pri ropih so sodelovali: 33letni posestnik Franc Žagar iz Golušnika, 20letni Anton Potočar iz Ždinje vasi, 24letni zidar Alojzij Košljar iz Češnjic, 44 letni posestnik Ivan Golob iz št. Petra, oče osmih otrok, in 30 letni delavec Franc Jerač iz Mirne peči, zdaj na Trški gori. Aretiranci so sprva orožnikom rop tajili, pozneje pa je Alojzij Košljar prvi priznal zločin. Kolovodja je bil France Žagar, ki je imel na roparskem pohodu s seboj revolver in nabito karabinko. Pri Fremčevi je Žagar prvi planil v sobo, posvetil na postelji ležeči gospodinji v obraz in zavpil: "Baba, denar ali smrt!"

—Nagla smrt. V torek 28. marca opoldne je skuhala Ana Kovar, žena kovača v Temenici pri št. Vidu, kosilo. Po kosilu se je čutila slabo in šla na peč se pogret. Ob 3 popoldde jo je pa dobil mož na peči mrtvo. Ni bila še stara 40 let.

—Predrzen ciganski rop. Te dni se je peljalo skozi Djakovo devet voz ruskih ciganov. Moških in ženskih je bilo okoli 50. Pred vozovi so šli nekateri cigani in ciganke ter so obiskovali prodajalne pod pretvezo, da bi kaj kupili, v resnici pa, da kaj izmaknejo. Ena teh cigank je prišla v trgovino "Tivar" na korzu in ko je videla, da je v trgovini samo žena poslovodje, je odšla ter v ruskem jeziku poklicala svoje ciganske tovariše. Kakšnih 15 ciganov in cigank je nato prišlo v trgovino ter napadlo ženo poslovodje. Medtem, ko so se eni borili z ubogo ženo, so drugi zbirali blago, zlasti obleko za moške in otroke. Ko so se dobro oskrbeli z obleko, kar je trajalo le kakšni dve, tri minute, so planili skozi vrata, toda za njimi je planila tudi napadena žena in pričela klicati na pomoč. Posrečilo se ji je, da odvzela ciganom tudi tri obleke, čeprav so jo ciganke vso opraskale. Nato so cigani skočili na svoje vozove in pričeli divje poditi konje skozi Djakovo. Medtem je prišel poslovodja sam in je takoj, ko je videl, za kaj gre, stekel za cigani, dohitel vozove ter jih ustavil. Cigani pa so navalili še nanj, tako da se je moral umakniti, vendar se je kmalu vrnil in sicer s stražniki in z dvema avtomobiloma. Pričela se je gonja za cigani, ki so se razbežali po gozdovih. Nekaj ciganov so stražniki le aretirali in jih spravili v zapor, obleke pa stražniki niso mnogo odvzeli. Ko so se stražniki vrnili s cigani v mesto, se je nabralo veliko število občinstva, ki je glasno dajalo duška svojemu ogorčenju nad cigansko tolpo. Okoliške vasi v Slavoniji pa še mnogo bolj trpe pod nasilnostjo ciganov, ker tam še ni stražnikov.

—Če imaš tisočake v žepu. Delavec Gregor Lamovž z Viča je prišel nedavno iz Amerike. Pridno je delal tam in si prihranil nekaj tisoč dolarjev. Na svojo nesrečo se je pa seznanil z brezposelnim 26letnim monterjem Maksom Gašperlinom iz Ljubljane. Ta je znal Lamovžu pihati tako na dušo, da mu je Lamovž zaupal hranilno knjižico z vlogo 60,000 Din, češ, naj jo nese shranit v Mestno hranilnico. Maks je vzel knjižico, namestu v hranilnico pa jo je ubral k nekemu zakotnemu mešetarju, ki kupuje hranilne knjižice in posoja denar na oderuške obresti. Maks in zakotni mešetar sta sklenila kupčijo, na podlagi katere je dobil Gašperlin 20,000 Din posojila, knjižico je pa seveda pustil za jamstvo. Ko je imel Maks 20 tisočakov v žepu, mu je postala Ljubljana premajhna, a tudi tla prevroča in zato je jadrno izginil iz mesta. S tolikim denarjem se da nekaj časa prav udobno živeti in tega se je zavedal tudi Maks. Ubral jo je naravnost na naš sinji Jadran. Z znancem sta imenitno živela na Sušaku, od tam pa sta jo ubrala v Šibenik. Mesec dni je Maks tako živel v vlogi milijonarja. Seveda mu ni manjkalo dobrih znancev in prijateljic. Naposled je pa Maksu in njegovemu prijatelju zmanjkalo denarja, tako da niti za povratek nista imela. Priromala sta kar peš v Ljubljano. Malo nerodno je bilo Maksu, ko je stopil na domača tla, kajti zvedel je, da ga policija že zasleduje s tiralico. Ker je bil brez beliča v žepu, se je sam javil na policiji in priznal svoje grehe.

—V Framu je nenadoma umrl davčni upravitelj v p. Ivan Vidmar. Pokojnik je bil vzoren in zgleden uradnik, priljubljen tako pri predstojnikih kakor pri podrejenem uradništvu. Bil je dolga leta uslužben pri mariborski davčni upravi ter si je pridobil s svojim koncilijantnim in priljudnim nastopom tudi pri občinstvu splošno spoštovanje.

—Smrt Petrove mame. Te dni je nenadno umrla v Kamniku gospa Doroteja Žerovnikova, priljubljena Petrova mama, gostilničarka na Glavnem trgu. Ko je 4. februarja praznovala 80letnico, si pač nihče ne bi mislil, da bomo morali tako kmalu poročati o njeni smrti.

—Novo mesto. Tukaj je umrl usmiljeni brat Filip Škrajner v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji. Bolehal je dolgo na pljučni bolezni, ki ga je v mladosti 32 let presadila v boljše življenje.

Če verjamete al' pa ne.

Zdajle na pomlad se ljudje radi selijo. Nekateri se morajo, drugi se pa iz navade. Tako pripoveduje zgodbica o dveh zakoncih, ki sta morala vsled depresije zapustiti drago stanovanje v mestu in se preselila v predmestje v malo hišico, kjer je bilo tudi nekaj vrta, da bosta pridelala nekaj zelenjave doma in si tako nekaj prihranila. Boste videli, kaj pride vse naprej, kadar se mož in žena selita.

Ona: Knjige boš menda ti zapokal; saj mi nisi nikoli pustil, da bi se jih dotaknila.

On: Sedaj se jih pa lahko dotakneš, ne bom nič rekel. Kar zapokaj jih. Saj se toliko razumeš na pokanje kot jaz.

Ona: Se reče, jaz bi mislila, da o vsaki stvari nekaj več vem kot ti, pa se prav nič ne baham.

On: Kako more vendar tako smart ženska toliko let živeti s tako zabitim dedcem, bi rad vedel.

Ona: In to bi tudi jaz rada vedela.

On: Medaljo si zaslužila. Veliko kolajno, v znak tvojih zaslug za hrabrost in za rešitev domovine.

Ona: Spravi se že enkrat s tistega stola in snemi tiste slike s stene.

On: Kako naj jih pa dosežem?

Ona: Lestvo si dobi.

On: Kje pa je?

Ona: O, križana gora! Kar pusti, bom že sama. (Ona stopi na stol in sname slike). Mislila sem, da si zato ostal doma, da mi boš pomagal. Pa mi?

On: Saj ti.

Ona: Sveta pomivavka! Prav dosti mi pomagaš, ko moram vse sama narediti.

On: Vidiš ta mesečnik; tukaj piše natanko o zlati valuti.

Ona: Kaj ti bo pa to hasnilo, saj nimaš nič zlata.

On: Ampak lahko ga bom še imel. Saj ta kriza ne bo večno trajala. Mi imamo sedaj prezidenta, ki bo nekaj napravil.

Ona: Rada bi videla, da bi jaz koga imela v tej hiši, ki bi kaj napravil.

On: Saj sem jaz tukaj, pa kar napravim, ni zate.

Ona: Kakopak! Vse naj sama napravim. Pa si včeraj rekel: 'Nikar nikogar ne najemaj. Kaj boš denar proč metala! Bom jaz raje ostal doma en dan in vse napravil in zapokal. Tako si rekel, sedaj pa sediš tukaj kot lipov malik.

On: Kam naj denem to sliko?

Ona: Na mizo.

On: Na katero mizo?

Ona: Na tole, prav na tole! Daj sem, neroda, jo bom že sama dela.

On: O, tisto mizo si mislila? Nisem vedel. Pa si kazala tole mizo.

Ona: Ampak jaz sem mislila tole. Menda ja vem kaj mislim.

On: Zakaj mi nisi pa takoj pokazala tiste mize?

Ona: Tok ne žlobudraj toliko! Pojdi v spalnico in zberi obleko, kar jo misliš vzeti seboj.

On: Kako to misliš: kar jo mislim vzeti seboj? Vse bom vzel seboj.

Ona: Čakaj bom šla s teboj.

On: (Gre godrnjaje za njo). Ti pusti mojo obleko kar pri miru. Jaz že vem, kaj je dobro in kaj ni. Obleka je moja.

Ona: Na primer kaj boš počel s to obleko, ki ni za nobeno rabo več.

On: Kako za nobeno rabo? Še deset let jo bom lahko nosil.

Ona: Pusti ,da jo dam kaki dobrodelni družbi za revne.

On: Pa ne pozabi naslova, kam jo boš dala, ker bom moral iti morda nekega še sam tje prosit.

Ona: Pa te čevlje bom tudi dala proč.

On: Kaj? Te čevlje? Lahko jih bom še obul, ko bom delal na vrtu.

Ona: Nikar tako ne govori, da ne bom počila smeha. Koliko boš ti pač delal na vrtu. Ali boš rožice sadil?

On: Kogaaa! Jaz sem prej obdeloval zemljo, predno sem te poznal. Pa še fajn se razumem na to.

Ona: Kakor se vidi, si znal vse najboljše, predno si poznal mene.

On: Kaj te pa spet grize?

Ona: Kaj pa misliš s to pripombo?

On: Nič. Hej, nikar ne vrzi tistih hlač proč!

Ona: Pa menda ne boš tudi v teh hlačah delal na vrtu? Saj te bodo policaji vzeli.

On: Ja, pa ravno nalašč bom napravil tak vrt, da ga v vsej soseski ne bo takega. Vse poletje ti ne bo treba kupiti zelenjave. Vsako jutro, predno bom šel na delo, bom delal na vrtu in tudi vsak večer, ko pridem domov.

Ona: Ja, boš, boš. Sedel boš tam, pa kadil in pazil, kako raste plevel. No, za eno stvar sem gotova, da bo rastla na vrtu in to bo divji regrat.

On: Takooo? Čakaj, ravno sem se spomnil: če bo dovolj regrata, bomo lahko napravili iz njega vino.

Ona: Kakopak, samo na vino misliš, jaz se moram pa reva martrat vse svoje žive dni. Uh, jaz reva, da sem se morala nataknit na takega dedca. . . huhu-hu-hu. . . .

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

APRIL

26.—Ženski klub fare sv. Vida priredi card party.

28.—Društvo Betsy Ross, št. 186 JSKJ, plesno veselico v Slovenskem Delavskem Domu, Waterloo Rd.

29.—Baseball klub društva Orel, plesna zabava v Grdinovi dvorani.

29.—Klever Kids Klub, ples v S. D. Domu.

29.—Slovenska Ženska Zveza, zabava v S. D. Domu na Recher Ave.

29.—Jolly Boys, ples v avditoriju S. N. Doma.

29.—St. Joseph Sports Minstrealni show v spodnji dvorani in ples v zgornji dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

30.—Koncert in plesna zabava društva Abraševič v Grdinovi dvorani.

30.—Društvo "Jadran," spevoigro v Slovenskem Delavskem Domu, Waterloo Rd.

30.—Društvo Blaue Donau, koncert v avditoriju S. N. Doma.

30.—Društvo Kistusa Kralja, št. 226 KSKJ, veselica v Knausovi dvorani.

30.—Pevski odsek društva Zvon priredi pomladanski koncert v S. N. Domu na 80. cesti.

30.—Krožek fare sv. Kristine, "Spring Carnival Dance" v spodnjih prostorih.

30.—Equality League banket v zgornji dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

MAJ

6.—Interlodge ples v zgornji dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave. Obenem se bodo kazale premikajoče slike žogometnih igralcev in iz piknika.

6.—Klub slovenskih vdov, plesna veselica v Knausovi dvorani.

7.—Slovenska šola S. D. Doma, koncert v S. D. Domu.

7.—Skupna društva fare sv. Vida, koncert in ples v Grdinovi dvorani.

7.—Pevsko društvo Cvet, koncert in igra v S. D. Dvorani na Prince Ave.

7.—Društvo sv. Cirila in Metoda, igra in zabava v S. D. Domu na Recher Ave.

7.—Holy Name Juniors fare sv. Kristine, ples v spodnjih prostorih.

7.—Skupna društva Slovenskega Doma priredijo predstavo s petjem v spodnji dvorani, ples in zabavo v zgornji dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

13.—Strivers, NHZ, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

13.—Fai-Ho-Cha Club, plesna zabava v Grdinovi dvorani.

14.—Društvo sv. Ane št. 4 SDZ, slovesno blagoslovljenje in razvitje društvene zastave. Blagoslovljenje zastave ob 2. popoldne v novi cerkvi sv. Vida, razvitje zastave v S. N. Domu, in zvečer plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

14.—Društvo Dom, št. 25 S. D. Z. praznuje 10-letnico obstanka v Maple Gardens

14.—Dekliško društvo Kraljica Majnika in podružnica št. 15 S. Ž. Z., proslava Materinskega dne v S. N. Domu na 80. cesti.

14.—"Materinski dan," priredijo šolski otroci fare sv. Kristine v farnih prostorih.

14.—East End Social Club, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

14.—Društvo Dom št. 25 SDZ, piknik v Maple Heights na cerkvenih prostorih.

18.—Piknik društva "Kranj" pri Matt Gorišku v Noble, O.

21.—Podružnica št. 41 SŽZ, blagoslovljenje in razvitje društvene zastave, zvečer plesna veselica v obeh dvoranah S. D. Doma.

21.—Domača zabava v spodnjih prostorih fare sv. Kristine.

21.—Skupne podružnice Slovenske Ženske Zveze priredijo slavnostni sprejem delegatinj ali predkonvenčno veselico v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

22.—Konvencija Slovenske Ženske Zveze obe dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

23.—Konvencija Slovenske Ženske Zveze, obe dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

24.—Konvencija Slovenske Ženske Zveze, obe dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

25.—Konvencija Slovenske Ženske Zveze, obe dvorani Slovenskega Doma, Holmes Ave.

27.-28.—Skupna društva Slovenske Dobrodelne Zveze priredijo velik bazar, ki se vrši dva dni v Grdinovi dvorani.

27., 28., 29., 30.—Velik cerkveni bazar v spodnjih prostorih nove cerkve sv. Vida.

28. — Društvo Progressives št. 641 SNPJ, zabava v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

28.—Piknik Slovenskega Narodnega Doma v Maple Heights na prostorih fare sv. Lovrenca v Maple Gardens.

28.—Jugoslovanski Pasijonski Klub, predstava v S. N. Domu.

28.—Prireditev prve obletnice Krožka sv. Kristine v šolski dvorani.

28.—Društvo Hrvatska Sloboda, NHZ, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

JUNIJ

4.—Peta obletnica "Ljubljane," skupna društva v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

4.—Skupna društva fare sv. Vida priredijo velik piknik na Špelkotovih farmah.

4. — Graduiranje osmorazrednikov šole sv. Kristine v spodnji dvorani.

4.—Društvo Tabor, SNPJ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

11.—Ženski odsek Slovenske Zadružne Zveze, piknik.

11.—Pevsko društvo Zvon, piknik pri Anton Gorišku na Green Rd.

11.—Društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

18.—Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.

18.—Fara sv. Nikola, piknik na prostorih S. D. Doma na Recher Ave.

18.—Farni piknik fare sv. Kristine na Špelkotovih prostorih.

18.—Društvo Kranj, piknik na Goriškovi farmi v Noble, O.

18.—Podružnica št. 47 SŽZ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

25.—Clevelandski Sokol, veselica in telovadba na vrtu Slovenskega Društvenega Doma na Recher Ave.

25.—Združene podružnice in klubi Slovenske Ženske Zveze v Clevelandu priredijo piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

25.—Društvo „Soča" piknik na Močilnikarjevi farmi.

JULIJ

2.—Odsek 21 HBZ, piknik na prostorih S. D. Doma na Recher Ave.

2.—Cerkveni piknik fare sv. Lovrenca na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

4.—Euclid Rifle Club, piknik na Močilnikarjevi farmi.

9.—Društvo Naš Dom št. 25 SDZ, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

16.—Slovenska Zadružna Zveza, praznovanje 20-letnice.

16.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, piknik na Pintarjevih farmah.

16.—Društvo sv. Antona Padovanskega, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

23.—S. P. P. S. društvo Cvet priredi piknik na prostorih fare sv. Lovrenca v Maple Gardens.

23.—Piknik Zveze Collinwoodskih društev na Močilnikarjevi farmi.

23.—Pevsko društvo Cvet, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

30.—Društvo sv. Nikola št. 26, piknik na prostorih S. D. Doma na Recher Ave.

30.—Farni piknik fare sv. Kristine na Špelkotovih prostorih.

30.—Društvo sv. Rešnjega Telesa, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

AVGUST

6.—Skupna društva fare sv. Vida priredijo velik piknik na Špelkotovih farmah.

13.—Piknik Slovenskega Narodnega Doma v Maple Heights na Goriškovih prostorih na Green Rd.

13.—Društvo sv. Jožefa, št. 169, KSKJ, priredi svoj letni društveni piknik na Pintarjevih farmah.

20.—Pevsko društvo Slovenija, piknik na cerkvenih prostorih v Maple Heights.

OKTOBER

21.—Društvo Orel priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

28. — Društvo Progressives št. 641 SNPJ, zabava v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

29.—Društvo Danica št. 11 SDZ praznuje dvajsetletnico obstanka z veliko veselico v S. N. Domu.

NOVEMBER

29.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, veselica v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

—o—

ALEKSANDRA DAVID-NEEL:

TIBETANSKE ŽENSKE

Tibet se razlikuje od vseh drugih dežel sveta ne samo po svoji zemljepisni legi, temveč predvsem po psihologiji in običajih tibetanskega ljudstva. Prva stvar, ki pade tujcu v Tibetu v oči, je razlika značaja in položaja tibetanske ženske z značajem in položajem žensk v drugih vzhodnih deželah, zlasti v Kitajski in Indiji.

Tibetanske ženske so fizično močne, odločne in pogumne ter igrajo važno vlogo v življenju dežele. In najbolj čudno pri tem je, da pomeni ženska v tibetanskem jeziku inferioren ali manjvreden spol; za žensko rabijo Tibetanci izraz "Kiemen," ki se piše "skie dmen," kar pomeni dobesedno "manjvredno rojstvo." In še bolj čudno pri vsem tem je, da ženske kljub svoji odločnosti in važnosti, ki jo igrajo v tibetanskem življenju, verujejo v to inferiornost ter menijo, da je človek rojen kot ženska za kazen grehov svojih staršev.

Toda prav ta ženska, ki s tako otroško naivnostjo priznava, da je inferiorna, se ne bo niti za trenotek pomišljala, postaviti se po robu vsakemu moškemu, ne da bi bil pri tem izvzet njen lasten soprog.

Tibetanci niso strastni ljudje, kakor na primer Indci, kjer zavzema erotika neke vrste religijo. V Tibetu ne bosta ne mož, ne žena niti v sanjah mislila na umor nezveste žene, soproga ali ljubimca. Oni imajo glede tega popolnoma drugače naziranje, ki je sicer manj častno s stališča zapadnjaške morale, je pa toliko bolj dobičkanosno. Take zadeve poravnajo z denarjem, katerega se plača onemu, ki misli, da je pri tem prizadet. Sicer pa je v Tibetu ni zadeve, katere se ne bi moglo poravnati z odškodnino.

V Tibetu so veljavni vsi zakonski režimi, toda ljudstvo jih navadno prilagoja običajem, ki vladajo pač v dotičnih okrajih. V vzhodnem Tibetu je običajna monogamija ali zakon z eno ženo. Poligamija ali mnogoženstvo je dovoljeno samo v slučaju, ako prva žena nima otrok. Drugo ženitev se more legalizirati s kontraktom, ali pa je slednja lahko svobodna zveza.

V centralnem Tibetu pa vlada poliandrija, to se pravi, da ima žena po več mož. Ko se vrši zakon, se obenem naznani imena vseh moževih bratov, nakar postane ženska legitimna žena teh bratov svojega moža. Tako se mnogokrat primeri, da se znajde človek, ki je bil morda odsoten, ko se je oženil njegov starejši brat, nenadoma oženjen, ko se vrne zopet domov.

Nobeni tibetanski mladenki se ni treba bati, da bi se jo vzelo zaradi denarja, kajti ženin mora, mesto da bi dobil z ženo doto, plačati za ženo še visoko ceno v denarju. Ko se sklepa taka kupčija, je seveda mnogo barantanja in prerekanja. Čim višja je cena, tem bolj ponosno se počuti mladenka, ker ji je to znamenje, kako je draga bodočemu ženinu.

Nad zapadnjaškimi običaji, da se da nevesti doto in balo, se Tibetanci zgražajo. Tibetanske ženske menijo, da morajo biti žene zapadnih narodov zelo grde in malovredne, ker morajo dajati ženinom denar za to, da jih slednji poroče.

Tibetanska žena dobi potom ločitve zakona lahko nazaj svojo svobodo, kar pa ni vselej prav lahka stvar. Mož, ki je zanjo drago plačal, se, naravno, upira ločitvi in privoli vanjo le, ako mu žena povrne denar, katerega je on plačal zanjo. Včasih pa se zgodi, da poroči po ločitvi njeno sestro, v katerem slučaju ločeni ženi ni treba vrniti denarja.

V Tibetu ni javnih prostitutk, kakor tudi ne hiš, kjer bi se izvajal ta poklic. Sicer so tudi v Tibetu, kakor povsod, ženske, katerih morala je nizka, toda njim je na prosto dano, dą si same izbero ali zavržejo svoje ljubimce.

Večina tibetanskih žensk je nepismenih, ker v Tibetu ni dekliških šol; celo dečki se uče pisanja navadno po samostanih od menihov. Toda prirojena inteligenca tibetanskih žena nadomešča to, česar se niso naučile v šolah.

Pleme Gologov v Tibetu ima že izza davnih časov samo ženske za svoje vladarice in kraljice. Njihova kraljica se vselej oženi, in ko porodi hčerko, postane ista za njo kraljica. Glavno opravilo tega plemena je razbojništvo, toda oni se ne sramujejo svoje profesije, marveč so nanjo ponosni, ker jo smatrajo za neke vrste viteštvo.

—o—

* V Rasgradu je 200 Bolgarov napadlo turško pokopališče in onečastilo 150 grobov.

—o—

MAJDO BOLI ZOB

Naši Majdi zob se maje
in boli jo — joj, tako,
da se joče in vzdihuje,
kakor da umrla bo.

"Mama, boš kaj žalovala,
kadar črni me možje
v beli krsti odnesejo
in v črn grobek polože?"

Mamica pa nič ne reče,
samo tiho se smehlja.
V roko vzame nit — in zobek
Majdin že na njej binglja . . .

Bolečine so pri kraju,
svet ni nič več črn in grd.
Spet je Majdica vesela —
kdo bi mislil zdaj na smrt!?

BELI MENIHI

POVEST IZ PRVE POLOVICE XII. STOLETJA

Spisal Ivan Zorec

"Vidiš," je Ditrik dalje pikal. "Turjačan ti ni dal hčere Neže, čeprav se naš rod lehko meri z njegovim; ni dal, ker ob tovornih potih prežimo na trgovce in ker smo previnski."

Henrik si je obrisal oči, brž še enkrat pil in rekel: "Nič ne maraj, Majnhalm, tudi Turjak ne stoji za večno."

"Ne da se preklicati, da te je Neža: veleplemenita grofična Neža, spodrecala in spodila!" se je Ditrik posmehoval. "O, lepa je, ponosna je, velika je; še tvoj oklep bi ji nemara bil pretesan, toliko je je na vse plati. No, ni ga grjega malika, kakor je baba velika!"

"Kaj tebi mar!" se je Henrik ujezil. "Če ne boš tiho, bom pa še jaz katero zinil o Marjeti Šumbreški."

"Saj si že," se je Ditrik smejal.

"Pa znam še drugače."

"Zakaj? Saj me ni spodila," se je Ditrik branil.

"No, hud sem, grize me, ker je Neža Turjaška zavrnila najinega brata, čeprav tudi jaz vem, kako je."

"Kako, no?" je Majnhalm dvignil oči.

"Turjačan ti ne da hčere, ker si vinski človek in sosedom močno v zobeh. Tudi trgovci se pri Urhu v Ljubljani pritožujejo zoper tebe, češ, da jih skubemo, kadar le moremo."

"Saj to sem pravkar rekel že jaz," je Ditrik kimal.

"Pa Majnhalm ti ni verjel; zato potrdim še jaz."

Vsi trije so pomolčali.

"Da, res je, Turjak stoji že predolgo," se je Majnhalm domislil. "Pa večen ne bo. Ne bo. Tudi Ortenburžan mu je gorak."

"Kaj res?" se je Henrik razveselil. "O, če še ni pritisnemo z Ortenburžanom, bo Turjaku bila zadnja ura in Nežo si vzameš kar sam!"

"Kakor Oger — kajne?" se je Ditrik posmehnil.

"Bodi za zdaj, kakor je!" je Majnhalm zamahnil z roko. "Vinca kupica je moja ljubica!"

"Žal!" je Ditrik pičil. "Kakor vidim, ta ti bo ostala zvesta."

"Ne bodi no tako kačjepičen!" je Henrik krotil prehudega Ditrika. "Najmlajši si, oba te ljubiva, ti pa si nama zmerom na ušesih in naju bodeš."

"Kakor naša sestra Ema," je Majnhalm kimal. "Kako je bila sitna! Koliko lepih prilik na tovornih potih smo morali opustiti zaradi nje!"

"Volfrad grof Ortenburžan nas je prav odrešil, ko jo je zasnubil in vzel."

"Bog mu povrni na tem in na onem svetu!"

"Samo preblizu nam je. Hm, Trebnje ni daleč — Ditrik že ve, saj večkrat skoči še do nje, kadar se oblizuje na Šumbregu."

"Ljubim sestro, kakor jo ljubita prav za prav tudi vidva," je Ditrik momljal, ker se je bal, da bi se besede spet obesile na Marjeto.

"Podpihuje te zoper naju!" je Majnhalm godrnjal.

"Nikoli ne! Moli za nas vse tri in se joka nad nami, to je resnica, ki se ji sme dati pričevanje."

Majnhalm in Henrik sta molčala, pila in dalje molčala, ker sta vedela, da je Ditrik govoril resnico.

"Še bolj bi jo ljubil, če bi bila malo manj svetla in ne tako sitna," se je Henrik vdal in vzdihnil.

Majnhalm mu je živo prikimal. "Prav si rekel, vidiš," je pohvalil Henrika. "Tako nas nemara ne bi bila premamila, da smo se zaobljubili ustanoviti samostan."

"Za zveličanje svoje duše storite to!" je tičala v nas, da."

"In mi božji voleki gremo in oglejskemu očaku damo dobra posestva v Stični za slabe neudelane laze v Šentvidu."

"Ker je želela, da bi se prav v Stični ustanovil samostan; ona je že vedela, zakaj."

"Da bi nam gledal na prste in da bi nas za lase vlačil v nebesa, kajpa!"

"Glej, to bo pa nemara res," se je Henrik zbistril. "Ako boš pritisnil tlačana, jo bo ucvrl pod krivo opatovo palico, potlej ga pa le lovi, če ga smeš; pred nosom ti jo mahajo tovorniki, med njimi je za varuha samostanec, in ti glej in slini za lepim blagom in drago odkupnino, ki jo bo kajpa pomahlal samostan; ali pa: tlačanka se može, ti pa se skesano odpovej stari pravdi, ki jo do neveste imaš, preden je je deležen mladi zakonec. In tako dalje, in še in še."

"Mar bi bili dali Gaber, ki ni kaj prida, in Trlep je tam, samoglavi svobodnjak, in uporni tlačani, zviti in nikoli siti in zmerom nepokorni!" je Majnhalm vzdihoval.

"Na žalost bi se lepo pritekniła še merica medice — kaj meniš, plemeniti bratec Majnhalm, velikodušni ustanovitelj samostanske šibe božje?" je Henrik dvignil prazni vrč.

"Da, taka beseda je zdaj res potrebna in je vredna pravega plemiča!" se je Majnhalm kislo zasmejal in zaploskal.

"Še medice!" je velel služabniku.

Služabnik je, ko se je vrnil z medico, brž povedal Majnhalmu: "Trlep iz Gabra je prišel in želi govoriti z vami, gospod grof."

Bratje so se molče spogledali.

"Naj pride noter!" je Majnhalm pokimal. "Še v misel ga dobro nismo vzeli, pa je že tu."

"Drevi je kresni večer; pravijo, da je na današnji dan vse polno čarovnij."

"Če ta ni čarovnik, sem jaz garjev cucek!" je Henrik šepetal.

"Da bi ga bes, kaj neki spet hoče?" je Majnhalma skrbelo. "Pa ne da bi ga spet premikala lakota po naših kmetijah, ki razrivajo njegov svet?"

Vrata so se na široko odprla, v sobo je mogočno stopil silni Trlep. Bratje so kar vstali in molče zastrmoleli vanj.

Trlep je trdo zaprl vrata; odkril se ni, le z očmi je brezasto udaril vse vkup. Potlej je stopil na sredo sobe, se počasi odkril in pozdravil:

"Božja pomoč vam, gospodje!"

"Bog te sprejmi, Trlep!" je Majnhalm odzdravil. "Kakove vesti si nam prinesel?"

"Sel prinaša vesti!" se je poudaril.

"Pa ne, da bi Oger spet silil v naše kraje?"

"Če bi Oger bil blizu, bi dal okope utrjevati okoli gradišča in ne bi dneva tratil drugod."

"No, čvekni že, kaj je?" se je Majnhalm vznejevoljil.

"Včeraj ste jelene lovili okoli Gabra," je bušil kar naravnost. "Kaj si sveti Hubert ti, ki jih varuješ?"

"Divjad, vaši konji in psi so pomezgali všenico in oves meni in tlačanom."

"Jeleni, konji in psi nimajo kreljuti, da bi nad njima letali."

"Nimajo. Ali tudi vi srca ne, sicer ne bi lovili čez zoreče polje."

"Trlep, dobro precedi besede, ki jih govoriš!"

"Sem jih že, preden sem ob največjem delu pustil vse in prišel terjat pravice zase in za tlačane."

"Čigavi so tlačani?"

"Vaši."

"Kaj tebi mar naši tlačani?"

"Župan sem jim in smilijo se mi, siromaki so. Polje jim uničujete, potlej hočete pa davščin z njega!"

"Govoriš kakor mlečnozob pastir."

"Pridite, da iz samovida razpoznate, ali dajem pričevanje resnici ali ne. Všenica, oves sta ob tla, korenje in pesa pa pomezgani, da si ne bosta več opomogli."

(Dalje prihodnjič)

—o—

DNEVNE VESTI

Število katoličanov v Ameriki se pomnožilo

Washington, 22. aprila. Število katoličanov v Zedinjenih državah se je tekom lanskega leta pomnožilo za 32,012. Skupno število aktivnih katoličanov v Zedinjenih državah znaša danes 20,268,403. Številke so povzete iz štatistike, priobčene po uradnem štetju odrejenem od katoliških oblasti. V katoliških seminarjih se nahaja danes 20,933 mladih mož, ki se pripravljajo za duhovski poklic, ali 1,500 več kot leto prej.

—o—

Prebivalstvo se je zopet začelo vračati na farme

Washington, 22. aprila. Tekom preteklega leta se je preselilo nad en milijon ljudi na ameriške farme, in danes izkazuje statistika, da je zopet več ljudi na farmah kot pa v mestih. Od leta 1920 se je naselilo na farmah nad 2,000,000 ljudi, ki so prej bivali v mestih.

—o—

Sovjetska vlada prepovedala kupovanje v Angliji

Moskva, 22. aprila. Ker je Anglija proglasila embargo na vse rusko blago, je sovjetska vlada odgovorila s tem, da je Rusom prepovedala kupovati angleško blago. Tudi angleško blago, ki je že na prevozu v Rusiji, je bilo ustavljeno.

—o—

MESTNE VESTI

Čudno vino

Zvezna vlada je poslala v Cleveland navodila, kako se sme prodajati vino, ki zadostuje prohibicijskim predpisom. To vino ne sme imeti več kot 3.2 odstotkov alkohola. Kdor ima mošt, lahko pridene moštu postavno določeno količino alkohola, kdor pa ima vino, ki ima več kot 3.2 odstotkov alkohola, mora vino zredčiti z vodo ali moštom, tako da bo vsebina alkohola odgovarjala postavni določbi.

Nadzornica dela

Delavske organizacije v Clevelandu so naslovile na governerja White prošnjo, da imenuje governer še eno nadzornico tovaren v Clevelandu. Kot znano postopajo lastniki tovaren, kjer so zaposljene ženske, skrajno brutalno z ženskimi delavkami, ki so poleg tega tudi sramotno nizko plačane.

V armadi strica Sama

Med drugimi mladimi fanti, ki so odšli med gozdno armado strica Sama dobimo tudi ime na Bill Kozely iz 156 ceste, Fred Gorenčič iz Norwood Road, Ed. Žnidaršič iz 67. ceste in John Gregoricha iz 70. ceste.

Mesto bo plačalo

Finančni ravnatelj mesta, Lamb, je izjavil, da pričakuje, da bo mesto lahko v nekaj dnevih plačalo svoje uslužbence, ki od 1. aprila niso bili še plačani.

Kanadski dolar

Cena kanadskega dolarja je poskočila za tri cente pri dolarju. Pričakuje se, da bo kanadski dolar v kratkem enako vreden ameriškemu.

MALI OGLASI

Farma naprodaj

Proda se farma, obsegajoča 43 akrov. Vse obdelano. 10 akrov vinograda, 6 akrov gozda, hiša sedem sob, voda, elektrika, blizu cerkve in šole. Vsa oprema. Vprašajte pri Mary K. Campbell, Box 275, Unionville, Ohio. (96)

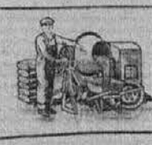

A. MALNAR
GENERAL CEMENT WORK
1119 Addison Rd.
ENdicott 4371

WILLIAM HARRISON AINSWORTH:

JACK SHEPPARD

Originalni prevod za "Ameriško Domovino"

ŠESTNAJSTO POGLAVJE

Hiša Jonatana Wilda v Old Bailey

Ko je v usodepolni noči, 10. junija, ura v zvoniku pravkar udarila eno, je neki človek zajezdil močnega konja ter oddirjal preko odprtega prostora pred jetnišnico Newgate, nakar je usmeril svoj pojezd, spremljan od svojega služabnika, proti hiši v Old Bailey. Sredi dira pa se je konj nenadoma ustavil — najbrže se je moral prestrašiti kakega predmeta, katerega jezdec ni videl — in sicer se je ustavil s tako silo, da je zletel jezdec iz sedla. Toda v naslednjem trenotku je že jezdecu pomagala na noge neka oseba, ki je bila priča nezgode in ki je prihitela zdaj preko ceste na pomoč.

"Upam, da niste ranjeni, Sir Rowland?" je vprašal prišlec.

"Ne, Mr. Wild," je odvrnil Rowland, "nekoliko sem se pretresel, to je vse. Vrag vzemi konja!" je zaklel in prijel za brzdo konja, ki je še vedno prhal in se stresel, "česa se je neki ustrašil?"

"Jaz vem, česa se je ustrašil, vaša milost," je rekel služabnik, ki se je bil v tem približal; "konj je videl nekaj, kar ni od tega sveta."

"Najbrže je videl duha zločinca, ki je pravkar izdihnil na vešalih v Newgate," je pripomnil Jonatan Wild ironično.

"Odvedi konja domov, Saunders," je rekel Sir Rowland ter izročil žival slugi. "Poslej te ne bom več potreboval. Čudno," je rekel, ko je sluga s konjem odšel, "ampak Stuart me je nesel že skozi sto nevarnosti, pa mi ni še nikoli zaigral takega trika kakor zdaj."

"In meni ga tudi ne bi nikoli več, da je ta konj moj," je rekel Wild. "Če bi mene tako-le na lepem vrgel, mu prav gotovo razstrelim možgane."

"Kaj pa mislite, gospod?" je vprašal Sir Rowland.

"Padec pri Newgate je znamenje skorajšnje smrti za onega, ki pade," je odgovoril zlobno Jonatan Wild.

"Neumnost!" je rekel Sir Rowland nevoljno.

"Skozi ona-le vrata," je rekel ovaduh tatov in pokazal s prstom na vrata Newgate jetnišnice, "privedejo obsojence, nakar jih odvedejo v Tyburn, kjer jih obesijo. Zato je slabo znamenje, ako je kdo vržen v bližini teh vrat na tla."

"Hm, pa nisem mislil, da ste tako praznoverni," je rekel Sir Rowland ter se prisiljeno nasmehnil.

"Dejstva morajo prepričati tudi najbolj neverne Tomaže," je odgovoril Jonatan Wild suho. "Znanih mi je več slučajev, kjer se je izpolnilo to vsled incidenta, kakršnega ste imeli zdaj vi. Tako je bil naprimer Price — vi ste ga morili poznati, Sir Rowland, — ki se je spodteknil, ko je stopil iz nosilnice baš pred temi vrati. Nu, in pozneje je bil obešen radi nekega umora. Dalje je bil Tom Jarrot, kočijaž, ki je odletel s kozla tam-le pri tistem zidu ter si zlomil nogo. Škoda, da si ni ob tej priliki zlomil vratu, mesto noge, kajti še tekom leta je bil obešen. Drug slučaj je slučaj Tony Tanerja —"

"Dovolj je tega!" je rekel Sir Rowland. "Kje pa je dečko?"

"Ne daleč od tukaj," je odvrnil Wild. 'Kljub vsemu našemu prizadevanju bi ga bili kmalu izgubili, Sir Rowland."

"Kako to?"

"Čakajte, povedal vam bom," je rekel Jonatan Wild. "S pomočjo svojega tovariša, onega mladega malopridneža, Jack Shepparda, bi bil kmalu pobegnil iz ječe, kar bi se jima tudi posrečilo, da nisem baš o pravem času prišel jaz — veste, hudič ne zapusti tako zvestega služabnika kakršen sem jaz, Sir Rowland — ki sem to preprečil. Abraham Mendez je dobil od enega teh fantov tak udarec po glavi, da bo moral še dolgo ostati v postelji, ako bo stopil sploh še kdaj na noge. Nu, pa kljub temu, da sem izgubil enega slugo, sem našel drugega, kar mi je v veliko tolažbo. Jack Sheppard je namreč zdaj popolnoma v mojih rokah.

"Nu, in kaj me to briga, gospod?" je vprašal Rowland.

"Pravzaprav nič," je odvrnil Jonatan mrzlo. "Toda briga pa toliko bolj mene. Jack Sheppard je namreč meni to, kar je Thames Darell vam: predmet sovraštva. Ž njegovim očetom sem imel nekaj poravnati, in to je že dolgo poravnano. Prav tako sem dolžan nekaj njegovi materi, toda svoj dolg bom plačal njenemu sinu z obrestmi vred. Ako bi hotel, bi se ga lahko iznebil takoj, kakor se boste vi iznebili svojega nečaka, Sir Rowland, toda to ni v mojih računih. Moje maščevanje mora biti bolj popolno. Ker sem si gotov svoje žrtve, lahko čakam. Poleg tega pa je osveta oslajena s čakanjem in odlašanjem. Jaz sem pazil na tega dečka — Jacka Shepparda — izza njegovega detinstva, in dasi se na videz nisem brigal zanj, ga vendar nisem nikoli izgubil iz oči. Potrpel in dovolil sem, da je bil pošteno vzgojen, ker sem vedel, da bo potem njegov padec toliko globlji in rana, katero mislim prizadejati njegovi materi, toliko večja. Toda z nocojšnjo nočjo bom začel zasledovati drugo pot; nocojšnjo noč je njegova usoda zapečatena. Fant je zdaj v rokah ljudi, ki ne bodo svojega dela opravili samo na pol. In ko ga bom uvedel v vse zločine, ko ne bo mogel več ne naprej, ne nazaj, ko bo oropal in oplenil svojega dobrotnika in strl srce svoje matere — takrat, in ne prej — ga bom prepustil usodi, ki je zadela njegovega očeta. Prisegel sem, da bom tako storil, in svojo prisego bom držal!"

"Morda jo boš držal, ako je tvoja črepinja tako trda, da je ne prebije nobena krogla, lopov!" se je tedaj oglasil neki glas ob njegovi strani, kjer se je pojavil mož, ki je dvignil pištolo, pomeril na njegovo glavo ter sprožil. Toda — k sreči ali nesreči — napadalec ni zadel, vendar pa je ovaduh tatov uzrl ob svitu ognja, ki je šinil iz cevi, napadalčev obraz. Jonatan je videl, da je napadalec nočni čuvaj.

"Ah! Terence O'Flaherty!" je vzkliknil Jonatan. "Terence O'Flaherty," je zaklical Jonatan za njim, ko se je napadalec spustil v beg, čim je videl, da ga ni zadel, "kar teci, toda dosegu moje roke ne utečeš! Za to boš visel, ali pa naj se ne imenujem Jonatan Wild. Saj sem vam rekel, Sir Rowland," je rekel in se obrnil k Rowlandu, "da me hudič nikoli ne izda in zapusti!"

"Odvedite me brez nadaljnjega oklevanja v svoje stanovanje, gospod," je rekel Sir Rowland. "Odvedite me k dečku!"

"Deček ni v moji hiši," je odgovoril Jodatan Wild.

"Ne? Kje pa je potemtakem?" je vprašal Rowland.

"V nekem kraju, katerega imenujemo Temna hiša," je odvrnil Jonatan. 'To je neke vrste podzemska krčma ali klet, tik reke, v kateri se zadržujejo mornarji onega holandskega kapetana, v čigar oskrbo bova izročila dečka. Toda ne bojte se zaradi njega, kajti on je zdaj na vrsti, Sir Rowland. Dečka sem pustil v varstvu Kilta Arnolda in Rykharta Van Galgebroka, — kapetana, o katerem sem govoril — in obema sem naročil, naj ga takoj ustrelita, čim bi poizkusil pobegniti. Menil sem, da je bolje, ako ga dam odvesti v Temno hišo kakor pa sem, kajti utegne se zgoditi, da bi uvedel njegov adoptivni oče, mizar Wood, za njim preiskavo. Ako hočete, boste lahko prisotni, ko se ga bo spravilo na krov barke Zeeslang. Toda najprej me spremite k meni na dom, da urediva svoje stvari, preden začneva. Moram dati namreč še nekaj navodil svojim ljudem, ker nočem, da bi me kdo presenetil. Torej za menoj, prosim, Sir Rowland!"

Hiša ovaduha tatov je stala nekoliko od ceste, od katero jo je ločevalo dvorišče, ograjeno z železno ograjo. Celo pri dnevni svetlobi je imela hiša nekaj skrivnostnega na sebi in zdelo se je, kakor da se boji soseščine ostalih hiš. Zdaj, ponoči, pa je izgledala kakor kaka jetnišnica, in Jonatan je storil prav gotovo vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi bila njegova hiša res čim bolj podobna jetnišnici. Okna so bila zamrežena, vrata dobro zapahnjena in vsaka soba v hiši je bila celica zase. Celo hišnik ali vratar, ki je stal ob vratih s šopom ključev v rokah, se je zdel izposojen iz jetnišnice Newgate. Ono malo pohištva, kar ga je bilo v sobah, je odgovarjalo ostalemu. Zidovi so bili goli, na tleh nobenih preprog in razen v sobi Jonatana Wilda, katero je imenoval avdijenčno ali sprejemno sobo, ni bilo videti nikjer nobene mize in stolov.

Velike kamenite stopnice, o katerih ni nihče vedel, kam vodijo, in dolgi, temačni hodniki so delali na obiskovalca vtis, kakor da hodi po zelo velikem poslopju, in dasi temu ni bilo tako, je bila prevara tako popolna, da je skoro na vsakega naredila zaželjeni vtis. O tej hiši se je slišalo več čudnih govoric, kakor o katerikoli drugi hiši v Londonu. Med ljudstvom se je šušljalo, da so v podstrešju te hiše na delu ponarejevalci denarja, zlatarji in draguljarji, ki prenarejajo ukradeno zlatnino in dragulje, v kleteh pa da so skladišča za ukradeno blago. Drugi so zopet trdili, da vodi od njegove hiše pa do Newgate jetnišnice podzemski hodnik, ki omogoča Jonatanu Wildu zveze z jetniki. Izkratka, o tej hiši se je vse mogoče govorilo, in Jonatan Wild, kateremu so bile take govorice ljube in dobrodošle, je od svoje strani storil vse, da je zavil hišo v nekako misterijo.

Ko sta torej Jonatan Wild in Sir Rowland dospela do te hiše, je Jonatan na poseben način potrkal na vrata, katera je v naslednjem trenotku odprl mrki vratar. Komaj je Sir Rowland stopil preko praga, se je v hodniku začulo pasje lajanje, in takoj zatem sta planila proti Rowlandu dva orjaška psa. Sir Rowland je prijel za meč, da bi se branil, toda kljub temu bi bil prav gotovo raztrgan na kose od renčečih zveri, da jih ni njihov mojster, Jonatan Wild, odpodil s kletvicami, batinami in brcami. Jonatan se je oprostil pri Siru Rowlandu glede sprejema, ki ga je bil deležen, oštel nato vratarja, ki je pustil psa nepriklenjena, nato pa ukazal vratarju, naj jima posveti v sprejemno sobo. Možje so nato odšli po stopnicah navzdol ter stopali mimo nekake galerije, v kateri je Sir Rowland opazil, da so vsa vrata črno pleskana in označena s svojo številko, dokler se ni vratar končno ustavil pred nekimi vrati. Tu je izbral iz šopa pravi ključ ter jih odklenil. Sir Rowland se je znašel zdaj v veliki in visoki sobi, katere velikosti ni mogel pregledati, dokler ni vratar postavil luči na mizo. Medtem, ko je Jonatan dajal s tihim glasom vratarju svoja navodila, se je Sir Rowland ogledal po sobi. Ob prvem pogledu je moral Sir Rowland misliti, da se nahaja v kabinetu kakega muzeja, kajti ob zidu so stale omare s steklenimi stenami, v katerih so se nahajale redke posebnosti, ki so bile res posebnosti svoje vrste. Sir Rowland je že menil stopiti bliže k tem omaram ter si natančneje ogledati njih vsebino, toda se je kmalu z zgražanjem obrnil od njih. V neki omari je bilo razvrščeno raznolično orožje, katerih vsako je služilo pri tem ali onem umoru, kakor je bilo razvidno iz listkov, ki so bili privezani na vsakem posameznem predmetu. V neki omari je bila na primer med drugimi predmeti britev, s katero je neki sin prerezal grlo svoji materi. Dalje je bil tu železen drog, s katerim je neki soprog razbil glavo svoji ženi. Ker pa ni naš namen, opisati vsak posamezni predmet, zato naj samo omenimo, da je ležal v drugi omari oster meč, ki ga je rabil svoječasno rabelj za sekanje udov onim nesrečnežem, ki so bili obsojeni na smrt vsled veleizdaje. Dalje so bile v isti omari ostre klešče, s katerimi je trgal krvnik nesrečnim obsojencem iz telesa kose mesa, da je potem nalival v rane gorečo smolo in vrelo olje. Vsi ti zanimivi predmeti so bili tam razstavljeni in skrbno označeni, kakor smo že rekli, s posebnimi listki.

Ko je končno Sir Rowland odvrnil svoj pogled od teh predmetov, je uzrl Jonatana Wilda, ki je še vedno resno govoril z vratarjem. V tem trenotku se je Sir Rowland nehote spomnil vsega, kar je slišal o tem človeku in bilo mu je skrajno žal, da se je izročil v roke tega krvoločneža.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

* Igralska kazina v Monte Carlo je zgubila lansko leto 21,000,000 frankov.

—o—

SVETOVNA TRAGEDIJA PRED 400 LETI

Štiristo let je preteklo, kar se je zgodilo največje in najbolj krivično roparstvo v svetovni zgodovini, namreč, ko so si Španci osvojili Peru in uničili do tedaj tako srečno prebivalstvo in uničili visoko kulturo rodu Inka.

Ko je prišel leta 1513 španski pustolovec Balboa do Panamske ožine, je zvedel, da se nahaja na jugu dežela, kjer se nahajajo silne množine zlata. Ta vest je seveda takoj zbudila fantazijo osvojevalnih in po bogastvu hlepečih Špancev, toda pretekla so še tri leta, predno so se podstopili trije odločni možje, da se je podvzela ekspedicija v deželo bajnega bogastva.

Ti trije možje so bili Francisco Pizarro, Diego de Almagro in Hernando de Luque. Ta bajna dežela je postala pod oblastvijo Inkov dežela sreče in zadovoljstva. Kolikor je na razpolago zgodovinskih podatkov, je tu vladala splošna enakost in bratstvo med prebivalci in njih vladarsko rodbino. Zlato, ki so ga imeli v taki preobilici, niso rabili za denar, ampak samo za kras, s katerim so krasili svoje templje, orožje in drugo.

V to srečno deželo so torej vpadli surovi Španci s svojimi divjimi četami, katere je vodil Pizarro, bivši svinjski pastir, ki se je s svojim pogumom v vojnah povspel do visokih časti in ki ni imel drugega v sebi, kot brutalnost in neupogljivo voljo. Ni mu bilo treba osvojiti si teh bogastev s silo, ampak so mu padla v naročje kar po naključju.

V religiji Inkov je bila vera, da se bodo nekoč pokazali na zemlji beli otroci boga sonca, ki bodo zagospodovali nad deželo. Ko so se torej prikazali Španci, so videli domačini v njih "bele bogove," katerim so se brezpogojno in brez ustavljanja pokorili. Tako se je torej polastil Pizarro kralja Atahualpa, ki se je podvrgel "nebeškim poslancem." Ko je prišel v tabor Špancev, so mu ti pripravili zasedo. Toda vojaki niso mogli počakati, da bi prišel kralj s svojim spremstvom v tabor, ampak jim je napravilo bogatjo nakitje tako poželjenje po njih, da so ga jim začeli takoj trgati. Ko so to videli jezdeci, ki so čakali v zasedi, so se bali, da bodo ostali brez plena, zato so se vrgli z golimi meči nad Indijance in jih začeli klati. Kraljevo spremstvo, ki je bilo neoboroženo, je s svojimi telesi zaščitilo kralja. Toda to jim ni nič pomagalo, vsi so bili pomorjeni in kralj sam je bil pa vjet.

Kralju je Pizarro obljubil, da mu bo podaril življenje, ako ukaže svojim podanikom, da izroče Špancem vse zlato in drago kamenje. Toda, ko mu je bilo to ustreženo, so kralja brutalno zadavili. Po smrti kralja so bili Španci neomejeni gospodarji nad deželo in so tako kruto vladali, da bo ostalo to kot krvav madež za vedno v zgodovini sveta. Španci so podrli vse krasne templje in uničili sploh vse, da so si mogli nasititi svoj pohlep po zlatu. Domačini so bili večinoma poklani in dežela uničena.

Toda Pizarro tudi ni ušel zasluženi kazni za svoja grozodejstva. Ko je bil postavljen za governerja nad deželo, se mu je narod uprl in 26. junija 1541 je bil umorjen v njegovi palači v Lima. S tem je bil odstranjen eden najgrozovitejših španskih vsiljivcev, ki so takrat mislili, da se jim mora pokoriti ves svet in ki so prizadjali toliko gorja nad mirnimi prebivalci, ki so srečno živeli vse dotlej, dokler jim niso začeli vsiljevati Evropejci svojo kulturo.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 12. marca t. l. za vedno preminul soprog in oče

LOUIS KERNC

rojen v Gorenji vasi pri Ribnici na Dolenjskem. Truplo pokojnika je bilo položeno k večnemu počitku dne 21. marca na Calvary pokopališče.

Dolžnost nas veže, da se iskreno zahvalimo vsem darovalcem cvetja, vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago in tistim, ki so prišli blagopokojnika kropit ali so ga spremili na pokopališče k večnemu počitku. Hvala vsem za vse, kar so nam dobrega storili.

Blagopokojnik, mučno žalostni otiramo solze nad Tvojim grobom in kličemo v višave, naj Ti bo lahka tuja zemlja na veke.

Žalujoči ostali:

Soproga in otroci.

Cleveland, O., 24. aprila, 1933.

Model A (tudi model B) Maytag, najboljši pralni stroj, z velikim, četverovoglatim čebrom iz aluminija in slavnim Maytag roller izžemalcem vode. ZNIŽAN

$26.00

MANDEL HARDWARE

15704 Waterloo Rd.

KEnmore 1282

Aug. Kollander Co.

(poprej Mihelich Co.)

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekmorske parnike;

POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;

IZDELUJE vsakovrstne notarske listine, kakor: izjave, kupne pogodbe, pooblastila in testamente.

CENE ZMERNE, POSTREŽBA TOČNA, POSLUŽITE SE TEGA SLOVENSKEGA PODJETJA

DOBER PREMOG!

Točna postrežba

The Hill Coal Co.

1361 MARQUETTE RD.

HEnderson 5798

Zastopnika:

IGNAC ZIVODER

1168 Norwood Rd.

JOHN CENTA

1175 Addison Rd.

ANTON SEDMAK

MOVING

$1.00 od sobe dva moža

Vse naše delo je garantirano

7718 Lockyear Ave.

HEnderson 1920

Dr. A. L. Garbas

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

6411 St. Clair Ave.

v Slov. Nar. Domu soba št. 10

Tel. HEnderson 0919

ZA SELITEV

IN DOBER PREMOG SE PRIPOROČAM

JOHN KOPRIVEC

1143 Addison Rd. (zadej)

HEnderson 1920

Dobra postrežba in zmerne cene

Najnovejši časopis

za ameriške Slovence, Hrvate in Srbe

ki prinaša

SVETOVNE IN LOKALNE NOVICE IN ZANIMIVE ČLANKE

ameriško-jugoslovanski tednik

Journal and Observer

Pošljemo ga vam na ogled za en mesec, ako nam pošljete spodnji kupon na naslov: 6221 St. Clair Ave., Cleveland, O. ali na urad Ameriške Domovine.

Pošljite mi na ogled ameriško-jugoslovanski tednik brez kake obveznosti od moje strani.

Ime .....

Naslov .....

(Pišite razločno)

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!